



Merlet

Edició Digital

Butlletí informatiu del Museu de Terrassa
2on quadrimestre de 2010 - Núm 36

36

Editorial

Els museus i els equipaments patrimonials, malgrat que sovint tenim un cert retard respecte l'evolució i modernització d'altres equipaments de l'àmbit cultural, cosins germans nostres com són les biblioteques i els arxius, estem canviant. Un dels elements que ens dóna la pauta i el sentit d'aquest canvi és la museografia, el conjunt de tècniques i pràctiques interdisciplinars que conformen edificis, serveis i exposicions. Pel que fa als classificats com a museus d'història o memòria, diguem-ne com més ens plagui, aquest canvi és espectacular. Aquesta tipologia de museus necessita evidentment del patrimoni moble i immoble per existir, però requereix de diverses disciplines auxiliars d'interpretació per poder adaptar-se als objectius dels usuaris contemporanis, que cada vegada més depenen de les darreres generacions tecnològiques, per adquirir qualsevol tipus de coneixements. Tot i això, el que permet la comunicació entre el museu i el seu públic, és el discurs expositiu.

La riquesa cultural que aportem les institucions museístiques a la cultura contemporània és

precisament la diversitat de concepcions, expressions i muntatges, sempre adaptats si és possible a les característiques pròpies i úniques del museu o del monument. En aquest cas la clonació museogràfica perjudica la diversitat i la riquesa cultural única i intransferible que aportem cadascun de nosaltres.

La museografia contemporània s'utilitza sovint com a projecció cultural però esta encara buscant la seva identitat i el seu lloc en l'essència del discurs expositiu. Els fòrums de debat i les trobades internacionals sobre museografia ens demostren que la temàtica està en moviment i que tothom aposta per estar al darrer crit tecnològic del món audiovisual, aquesta carrera per la imatge és bona, perquè ens permet avançar, però no hem d'oblidar que els conceptes, els continguts i la utilització del patrimoni museístic i monumental original i únic, sempre ha d'estar per sobre en els nostres plantejaments de futur.

L'EXPOSICIÓ

L'istme de Sant Pere: l'ocupació d'un territori

De juny de 2010 al 27 de febrer de 2011

Castell Cartoixa de Vallparadís. Sala del Tinell

L'exposició temporal de llarga durada dóna a conèixer els avenços, en quant a informació històrica, obtinguts a partir de les troballes arqueològiques recuperades durant els gairebé deu anys que han durat les tasques de recerca i investigació arqueològica, dins el marc del Pla Director de les Esglésies de Sant Pere.

L'exposició se centra en els diferents assentaments humans que ocuparen el territori de l'istme de Sant Pere - confluència entre el torrents de Vallparadís (torrent de les Bruixes) i el de Monner (torrent de Santa Maria) -.

La seva localització estratègica proporciona unes bones condicions per a l'ocupació humana: riquesa d'aigua, vegetació i fauna, possibilitant assentaments estables des de la Prehistòria. Aquests establiments humans ens han deixat testimonis del seu pas per aquest territori i gràcies a ells podem obtenir informació de qui hi vivia i de com evoluciona l'ocupació de l'istme i el seu entorn abans de la configuració de la Seu Episcopal d'Ègara. La mostra abasta una cronologia que va del Neolític final (2.500-1.800 a C) a l'etapa preepiscopal de les esglésies de Sant Pere (350-450).

Es divideix en quatre parts, en funció del període històric: Neolític Final, Ibèric, Romà i Primers Cristians. Les diferents etapes impliquen, sovint, un encavalcament a nivell cronològic. Aquest fet ens demostra la convivència entre diferents cultures: la ibèrica i la romana, i aquesta última, amb la dels primers cristians. La majoria de les vegades les transicions entre un període i un altre no impliquen un canvi rotund en els costums i la forma de viure.

Completant l'exposició s'ha editat el Catàleg número 17, que podeu adquirir al mateix Museu o a les seccions del Museu de Terrassa.



SERVEI EDUCATIU

Durant el curs escolar 2009 – 2010, el Servei Educatiu del Museu ha ofert 23 activitats diferents: 10 visites, 7 itineraris i 6 tallers. S'ha comptabilitzat un total de 379 sessions realitzades i un total de 10.629 usuaris del Servei de Monitoratge. Això queda desglossat en:

241 visites realitzades i 6.616 usuaris

72 itineraris realitzats i 2.149 usuaris

66 tallers realitzats i 1.864 usuaris

Dins el programa **Passa l'estiu al Museu** el Servei Educatiu del MdT ha realitzat tallers per a infants de 5 a 12 anys. En total s'han fet quatre tallers: Vitralls modernistes, Jocs tradicionals, la Festa Major i La nostra història. Amb aquestes activitats s'han donat a conèixer el patrimoni històric i cultural de la nostra ciutat.

LES COL·LECCIONS

Últims ingressos del Museu de Terrassa

Donacions:

- L'artista Albert Novellon i Casabón ha fet donació al Museu de Terrassa d'una selecció d'obres d'èpoques diverses que dóna una visió global de la seva trajectòria com a artista plàstic. Les obres donades són: 5 pintures i 4 escultures

- El senyor Ricard Alegre i Morillo - propietari de la Llibreria Gorina-, després del tancament a causa de la seva jubilació del negoci que regentava, ha fet donació al Museu de Terrassa del rètol, en vidre esmaltat, que es trobava en un lateral de la porta d'entrada a la botiga.



- Les senyores Carme Junyent i Alàs i Carme Veciana i Alàs han fet donació de 27 eines de fuster pertanyents a l'extingida Fusteria Valentí Alàs, situada al carrer Sant Cristòfol.

Préstecs del Museu de Terrassa:

- Amb motiu de l'exposició *Fam i Guerra a Catalunya: memòria de supervivències 1936-1959*, organitzada pel Museu Etnològic de Barcelona i prorrogada fins el 21 de novembre de 2010, el Museu de Terrassa cedeix, en préstec temporal, tres objectes: un recipient per a l'oli (MdT 21.417) i dos plats del Sanatori Antituberculós de Terrassa (MdT 25.205 i 25.207).

· Per a l'exposició *Xarxes. Els primers intercanvis fa 6000 anys*, organitzada per l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona, el Museu d'Història de Sabadell i el Museu de Gavà i exhibida en itinerància, el Museu de Terrassa cedeix, en préstec temporal, un fragment de braçalet de Glycymeris (MdT 2.073). Aquesta exposició, després de veure's a Gavà i Sabadell, ha itinerat pels següents museus: Museu de Mataró (del 20 de novembre de 2009 al 17 de gener de 2010); Museu d'arqueologia Salvador Vilaseca de Reus (del 22 de gener al 20 de març de 2010); Thermalia. Museu de Caldes de Montbui (de l'1 d'abril al 9 de maig de 2010) i al Museu Comarcal de Manresa (del 21 de maig al 5 de setembre de 2010). Properament es podrà visitar al Museu i Poblament ibèric de Ca n'Oliver de Cerdanyola (del 13 de setembre al 10 de novembre de 2010) i a l'Enrajolada. Casa Museu Santacana de Martorell (del 10 al 27 de novembre de 2010).

· En relació a l'exposició *La ràdio entra a la llar. El disseny dels altoparlants (1920-1930)*, organitzada pel Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, el Museu de Terrassa ha cedit, en préstec temporal fins al desembre de 2010, una butaca entapissada (MdT 14.978).

· Amb motiu de l'exposició *Una família d'artistes*, celebrada a la Sala d'Actes d'Amics de les Arts i Joventuts Musicals entre el 30 de gener i 18 de febrer de 2010, el Museu de Terrassa ha cedit, en préstec temporal, 12 dibuixos i 4 pintures d'Àngel Carles Soriguera i 5 escultures de Ramon Carles Soriguera. Aquesta exposició, en el muntatge de la qual hi ha col·laborat el Museu de Terrassa, és una mostra antològica de la nissaga d'artistes locals Carles: el pare, Josep Carles i Banqué (1885-1977), pintor, i els dos fills, Ramon Carles Soriguera (1913-1939), escultor, i Àngel Carles Soriguera (1915), pintor.

· Per a l'exposició *Cèsar Cabanes Badosa. Retorn a casa*, organitzada pel Museu d'Arenys de Mar i celebrada a la sala d'exposicions del Centre Cultural Calisay entre el 7 i el 30 de maig de 2010, el Museu de Terrassa ha prestat 11 obres de l'escultor Cèsar Cabanes: 8 escultures, 2 medallons i 1 motlle. Aquesta exposició reivindica l'origen arenyenc de l'escultor Cèsar Cabanes (1885-1952), el qual desenvolupà la seva activitat artística i professional a Terrassa.



La mostra fa un recorregut per l'obra de l'artista, posant especial atenció en l'exposició celebrada al Balneari Lloveras d'Arenys de Mar l'any 1929, on s'hi exhibiren una cinquantena d'obres seves.

LES NOTÍCIES DEL MUSEU

L'any 2009, el Museu va rebre un total de 66.138 visitants. Per seccions, els visitants es desglossen de la següent manera:

- Castell Cartoixa de Vallparadís: 17.115 visitants
- Seu d'Ègara. Esglésies de Sant Pere: 23.957 visitants
- Casa Alegre de Sagrera: 22.839 visitants
- Centre d'Interpretació de la Vila Medieval de Terrassa i la Torre del Palau: 105 visitants en grup. Des del mes d'abril del 2006, la Torre està tancada al públic, per aquest motiu les dades fan referència únicament als visitants del CIVMT.
- Claustre del convent de St. Francesc: 2.122 visitants



El cap de setmana del 27 i 28 de febrer es realitzen els **actes de presentació de la rehabilitació de l'interior la Torre del Palau**. Les activitats programades són:

animació a la Plaça de la Torre del Palau i per l'entorn, dos passis de l'espectacle El feu a Terrassa (1327) a càrrec d'Acció Teatre i visites guiades a la Torre del Palau (580 participants).

Del 7 al 9 de maig se celebra la **8a Fira Modernista de Terrassa 2010**. El Museu de Terrassa va realitzar les següents activitats:

- Presentació de l'audiovisual "Art nouveau i Societat" produït per la Xarxa europea Art Nouveau, a la Casa Alegre de Sagrera.
- Fira de Ciutats modernistes - Parada informativa al Raval de Montserrat: Els tres museus locals, Terrassa Museus, van tenir una parada conjunta per fer difusió del seu propi patrimoni modernista.
- Taller per a infants: Fes un imant modernista
- Portes obertes a la Casa Alegre de Sagrera - visita lliure i gratuïta al llarg del cap de setmana. A més, la Casa Alegre serveix de marc on s'emmarquen diferents activitats: visites teatralitzades, concerts, ... Unes 5.300 persones hi participen.

El Museu va organitzar diferents actes relacionats amb el **Dia Internacional dels Museus** (18 de maig):

- El dissabte 15 de maig es va celebrar la **Nit dels Museus** amb visites nocturnes a la Seu d'Ègara. Esglésies de Sant Pere (119 assistents) i a la Torre del Palau (108 participants).



· **Descobreix una joia de museu: Cilindre** (1969) d'Albert Novellon i Casabon (a la Casa Alegre de Sagrera). En un cap de setmana han vist la peça 364 persones.

· **Exposició temporal de llarga durada: L'istme de Sant Pere: l'ocupació d'un territori.** La inauguració de l'exposició va tenir lloc el dijous 10 de juny. Van assistir-hi 174 persones.



A principis de juny, Terrassa va acollir una **trobada de la xarxa Réseau Art Nouveau Network**, dins del marc del Projecte Art Nouveau & Ecologie.

El dijous 3 de juny va tenir lloc al mNACTEC el primer laboratori històric L'herbari Art Nouveau. Aquesta jornada estava oberta al públic en general i hi van participar unes vuitanta persones.

El divendres 4 i el dissabte 5 es va fer a la Casa Alegre de Sagrera, la reunió plenària i l'assemblea general de les ciutats membres de la xarxa (Regió de Brussel·les – Capital – coordinadora -, Ålesund (NO), Aveiro (PT), Barcelona (ES), Bruxelles-Brussel (BE), Bad Nauheim (DE), Helsinki (FI), Ljubljana (SL), Nancy (FR), Regione Lombardia (IT), Rīga (LET), Terrassa (ES) - ciutats coorganitzadores - i Glasgow (UK), La Chaux-de-Fonds (CH), La Habana (CU) - socis associats-. Per finalitzar la trobada, el diumenge 6, es va realitzar un itinerari modernista per la ciutat.

Un total de 602 persones van conèixer part de la **Festa Major 2010**. Els participants van conèixer el Convent de les Josefines i el refugi de la guerra civil i la Casa Coll i Bacardí (Casa Baumann) - dissabte al matí (Visites al nostre patrimoni) -, la visita al Cementiri Municipal de Terrassa - diumenge al matí - i, per finalitzar, la visita guiada a totes les seccions del Museu de Terrassa: Castell Cartoixa de Vallparadís, la Seu d'Ègara. Esglésies de Sant Pere, la Casa Alegre de Sagrera, la Torre del Palau i el Convent de Sant Francesc - diumenge a la nit (Patrimoni de nit) -.



La programació Terrasses d'Estiu arriba a la tercera edició del cicle **Sons del temps - música i patrimoni**. Edificis emblemàtics de la nostra ciutat són musicats per formacions locals a partir de repertoris bàsicament hispànics i catalans. Els concerts són precedits per una petita explicació de l'edifici que acull el concert. Entre les actuacions previstes aquest estiu podem destacar:



· dijous 15 de juliol, a les 20.30 h - Música a l'entorn de la Seu d'Ègara. Àries i sonates del barroc i el rococó català, italià i alemany. Lloc: Seu d'Ègara. Esglésies de Sant Pere.

· dijous 22 de juliol, a les 20.30 h - El barroc català: la música íntima a l'Església del Convent de Sant Francesc.

· dimecres 28 de juliol, de 19 h a 22 h – Dames de la Torre. Visita amb recreació musical per a grups reduïts (durada aproximada 20 minuts) a la Torre del Palau

· dijous 5 i divendres 6 d'agost, de 21.30 a 23.30 h - Pel pont. Experiència poètico-sensorial per a grups reduïts (durada aproximada 25 minuts) a la seu d'Ègara. Esglésies de Sant Pere.

· dimecres 11 d'agost, a les 20.30 h - Tresors de la música antiga itàlica, hispànica i catalana al Castell Cartoixa de Vallparadís

· divendres 10 de setembre, a les 21.30 h - 1768-1911, la Casa Alegre de Sagrera a càrrec de l'orquestra Orquestra de Cambra de Terrassa 48 a la Casa Alegre de Sagrera

Per més informació, consulteu el programa.

NOUS PROJECTES

El mes de setembre es presentarà la **Guia d'Activitats didàctiques del Museu de Terrassa - curs escolar 2010-2011**.

Destaquen la incorporació de vuit noves activitats: Exposició temporal de llarga durada: L'istme de Sant Pere: l'ocupació d'un territori; Qui busca, troba; Itinerari romànic i gòtic; Un xic de la història de la Seu d'Ègara; Escriu com els ibers i els romans; Vine a fer d'arquòleg; Descobreix els enterraments de la Seu d'Ègara; TOC, TOC... DÉU VOS GUARD!!! El Mossèn Pere, la majordoma Maria i el mestre Miquel ens ensenyen les Esglésies de Sant Pere de Terrassa.



El Museu de Terrassa organitza un nou curs: **Redescobrir el nostre patrimoni: Ègosa, Ègara i la Seu Episcopal** (octubre - novembre). La idea és donar a conèixer els avenços, en quant a informació històrica, obtinguts a partir de les troballes arqueològiques recuperades durant les tasques de recerca i investigació arqueològica, dins el marc del Pla Director de les Esglésies de Sant Pere. Partint de l'exposició temporal de llarga durada, L'istme de Sant Pere: l'ocupació d'un territori, s'explicaran els diferents assentaments humans que ocuparen aquest territori. Places limitades. Cal inscripció prèvia. Properament us informarem del programa.

L'AGENDA DEL MUSEU

El 25, 26 i 27 de setembre se celebren les **Jornades Europees de Patrimoni**. El Museu de Terrassa hi participarà amb una jornada de portes obertes, el dissabte 25, a la Seu d'Ègara. Esglésies de Sant Pere. L'horari serà: de 10 a 13.30 h i de 16 a 19 h.

ELS FONS DE CÈSAR CABANES I BADOSA AL MUSEU DE TERRASSA

Cèsar Cabanes i Badosa (Arenys de Mar, 14-2-1885 - Terrassa, 14-2-1952) estudià a Llotja i fou alumne d'importants escultors com els germans Venanci i Agapit Vallmitjana i Barbany, així com d'Eduard Batiste i Alentorn. Cabanes, a més de comptar amb una producció molt nombrosa disseminada per diferents punts de Catalunya, fou, des de 1922 i fins el 1951, el primer professor d'escultura i d'Història de l'Art amb el qual va comptar l'Escola d'Arts i Oficis de Terrassa, influint decisivament sobre tota una generació d'artistes i artesans terrassencs¹.

Arenys de Mar, Barcelona, Manresa i Palma de Mallorca són algunes de les ciutats on podem trobar una important part de la seva obra. Però, sense dubtes, és Terrassa la ciutat on es concentra la major part de la seva producció, tant a cases particulars, com a institucions o a la via pública.

Quan l'onze de febrer de 2009 s'inaugurà l'Exposició *Diàleg Escultòric a tres bandes: Cèsar Cabanes, Miquel Ros i Ferran Bach-Esteve* a la Caixa de Terrassa, una part important de les peces exposades d'en Cabanes pertanyia al Museu de Terrassa, ja que, gràcies a successives donacions, els seus fons compten amb una estimable quantitat dels seus treballs, essent alguns d'ells fonamentals dins la seva trajectòria artística.

En la majoria dels casos es tracta de motllos en guix o de models en terracota, hem de tenir en compte que la cronologia de la seva producció s'inscriu dins de períodes històrics molt difícils, de tal manera que molta de la seva obra original fou destruïda durant els fets precedents a la Guerra Civil espanyola i, després d'aquesta, donada

la manca de medis econòmics durant els anys de postguerra, pocs dels seus models van poder arribar a traduir-se en materials més nobles.

Per ordre cronològic i per temàtica, el primer grup important de peces del fons Cabanes al Museu de Terrassa és de caràcter religiós i al·legòric. En ell trobem algunes de les millors produccions de la seva trajectòria artística, entre d'altres, *El Perdó* i *Desolació*, dues magnífiques proves del seu domini anatòmic i del seu especial concepte del nu masculí, quasi sempre expressat amb volums molt tancats i compactes. A propòsit de la segona i en ocasió de la ja citada exposició del 2009, a la Caixa de Terrassa, aquesta quedà acuradament restaurada per Francesc Estrada i Vilalta.



El Perdó,
1929 (MdT 1.402)

També hi són algunes de les seves maternitats, un dels temes pels quals Cabanes sentia especial predilecció i, junt amb aquestes, els motllos en guix dels relleus al·legòrics que es van fer servir per a realitzar els originals que encara es poden veure, tallats en granit clar, a la façana del que fou el domicili de l'industrial Francesc Flotats i Gríful, al número 18 del carrer de Sant Francesc, actualment una de les dues seus de la delegació del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics a Terrassa.

També hi és el model en guix utilitzat per a realitzar *l'Al·legoria de la primavera*, que hi havia al jardins d'aquesta mateixa casa, una terracota de 138 x 52 x 20 cm, i que actualment es troba al domicili de la família Flotats, de Matadepera.

Una altra obra interessant és el bronze titulat *Sant Lleí*, de 1950, el qual havia decorat la façana de la important fàbrica de gèneres de punt Sanllehí SA., del carrer Galileu 123, i que entrà a formar part dels fons del Museu el 1982, gràcies a les gestions mantingudes des de 1981, entre el director del Museu de Terrassa, assabentat de l'imminent enderroc de la fàbrica, i Adrià Termes, gerent de la immobiliària La Clau que havia adquirit l'immoble.

Un segon gran grup d'aquest fons el configura el gènere del retrat, una temàtica que singularitza fortament la seva producció escultòrica, per tant, més enllà del nivell qualitatiu de tots ells, el conjunt que posseeix el Museu serveix per a il·lustrar fidelment aquesta important faceta creativa del nostre escultor.

Cèsar Cabanes, com a retratista, es va moure dins un concepte estètic molt clàssic, dotant els seus retrats d'un posat heràldic i hieràtic, tendint a emfatitzar la *dignitas* i *severitas* romanes, tot sacrificant qualsevol forma de naturalisme, tractament al qual s'escapa l'interessant bust dedicat al torero José Antonio Rubio Sacristán, *Antoñito el Cambario*, que, al meu parer, és una de les millors peces d'aquest fons. Cal destacar també, els bustos dels pintors Tomàs Viver i Aymerich i Joan Duch i Agulló.



Antoñito el Cambario,
1936 (MdT 14.983)

Dins d'aquest grup, entraria la sèrie de medallons que en Cabanes inicià el 1919 i dedicà als seus músics preferits. Medallons que, durant anys, decoraren algunes de les parets de l'antic Conservatori de Música de Terrassa. Aquestes peces demostren una tècnica d'execució correcta, però tenen un relatiu valor artístic.

En un altre ordre de coses, el fons compta amb reproduccions en guix patinat, realitzades el 1939 i d'un valor qualitatiu poc important en relació a tot l'anterior. És el cas de les dues làpides, una que reproduïx la lauda sepulcral de la façana oest de l'església de Santa Maria, commemorativa del 1248 i dedicada a Pere de Taudell (guix pintat, 20,8 x 20 cm); i una altra, també de l'església de Sant Maria, dedicada al prevere Arnau Bernat (guix vernissat, 15,8 x 36,5 cm), catalogades amb els números 5.221 i 5.222 respectivament².

Al Museu de Terrassa també hi trobem dues obres pictòriques d'infantesa i de joventut: una aquarel·la amb un paisatge datada el 1892 i un dibuix que representa a Quevedo, del 1900. Tots dos lliurats el 1971, per la cunyada de l'escultor, Elisa d'Ayala i Rovira, catalogats amb els números 7.891 i 7.892 respectivament.

Relacionats amb la figura d'en Cabanes el Museu posseeix tres retrats d'aquest artista: un dibuix del seu amic aragonès Ignacio Agudo Clarà, de 1909 (carbó sobre paper, 43,5 x 32 cm), catalogat amb el número 12.183, que presenta una factura molt correcta i bastant interessant, ja que ens mostra a un jove i desconegut Cabanes, molt diferent físicament a aquell artista de trenta set anys que van conèixer els terrassencs quan aquest arribà a la ciutat el 1922. També un oli realitzat per Ramon Cortés i Casanovas, el 1931 (oli sobre tela, 59 x 50 cm), donació de Magda Oliveres i Bach, catalogat amb el número 7.478, i, finalment, un dibuix d'Àngel Millan i Rigol, de 1947 (carbó sobre paper, 94 x 73,5 cm) amb el número de catàleg 14.985 i que presenta una dedicatòria on

Millan valora tant l'activitat artística d'en Cabanes com la docent, ja que fou alumne seu a l'Escola d'Arts i Oficis de Terrassa. Aquest dibuix agradà especialment a en Cabanes, ja que el va utilitzar com a il·lustració del programa de l'exposició que, junt la seva filla, va inaugurar a Manresa, el 23 d'abril del mateix 1948. També fou la imatge escollida per Amics de les Arts, amb motiu de l'exposició homenatge que, després de la seva mort el 1952, se li va retre entre el 4 i el 19 de juliol de 1953. Un cartell d'aquesta darrera mostra també forma part del fons del Museu, amb el número de catàleg 12.184.

Un altre homenatge gràfic a aquest escultor i que també pertany al fons del Museu és un text firmat el 18 de gener de 1946 per l'escriptor i periodista sabadellenc, Leandre Roure i Garriga. Aquest escrit (paper, tinta, tela i lacre, 28,5 x 21,5 cm) entrà a format part del fons, amb el número 5.149, quan el lliurà Josep Rigol i Fornaguera, membre de la Junta Municipal de Museus, Arxius i Biblioteques de Terrassa, des del 1929. En aquest escrit es feia referència a l'exposició que Cabanes havia inaugurat a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell, l'1 de desembre de 1944.



Retrat de Cèsar Cabnes,
dibuix d'Àngel Milla,
1947 (MdT 14985)

Un altre grup d'elements que acaben de configurar aquest fons relacionat amb l'escultor és la nombrosa i interessant col·lecció de postals propietat del matrimoni format per

Estanislau Cabanes i Elisa d'Ayala, on podem trobar dades biogràfiques sobre en Cèsar Cabanes, així com constatar la relació de la seva família amb importants personalitats de la vida cultural i política de la Catalunya de la primera meitat del segle XX. Una altra partida d'objectes és una petita col·lecció de vistes estereoscòpiques de la família, la majoria dedicades a vistes de diverses ciutats, però també n'hi ha de caire particular, destacant entre elles la imatge presa al Tibidabo el 1916 i on apareixen Francesc Cabanes i Prunés i Gertrudis Badosa i Rius, pares d'en Cèsar, junt la seva germana Maria Antònia.

Per últim, el fons aplega un conjunt d'objectes molt heterogeni amb cap interès artístic, però sí etnològic, ja que es tracta de les pertinències de la neboda d'en Cabanes, Hermínia Cabanes i d'Ayala, morta el 12 de febrer de 1971, que era professora del Col·legi Oficial de Gestors Administratius de Catalunya, a Barcelona. En ell es poden trobar elements com souvenirs, peces de roba, programes de tipus cultural, postals, nines i llibres, és a dir, el llarg etcètera acumulat per qualsevol persona al llarg de la seva vida i que configura el seu aixovar particular i vital.

Així doncs, el Museu de Terrassa ha acabat aglutinant un gruix importantíssim de la producció d'aquest artista, per tant, és l'indret de referència per a tot aquell que vulgui conèixer la seva obra. Un fons important en quant a quantitat, però també en quant a interès, ja que, com s'ha dit anteriorment, compta amb part de la producció més significativa de la seva trajectòria artística.

Cèsar Cabanes, junt a molts altres escultors, ha contribuït a enriquir el patrimoni artístic d'una ciutat que pot sentir-se més que satisfeta per l'extraordinària potència escultòrica de caràcter públic que la caracteritza, amb escultures públiques produïdes durant un període cronològic molt ample que arrenca el segle XVI, que es manté fins l'actualitat i que representa a més de 67 firmes artístiques, entre escultors, imatgers i tallistes.

Recollint una idea ja manifestada en diverses ocasions per Domènec Ferran i Gómez, director del Museu de Terrassa, és hora de plantejar-nos un pla museístic que demostrï de manera evident i divulgadora la singular relació entre Terrassa i l'escultura, mitjançant un espai d'exhibició permanent i vinculat a itineraris urbans. Perquè, un patrimoni museïtzat que no es mostra, no existeix.



Desolació,
1940 (MdT 6.535)

Obres de Cèsar Cabanes al Museu de Terrassa				
Obra	Any	Característiques	catàleg	Procedència / donació, any
Obres religioses i al·legòriques				
Frontal d'altar <i>Sant Rafael.</i>	1925	marbre i metall, 60 x 94 x 10 cm	1.986	
<i>El fill pròdig o El Perdó</i>	1929	guix pintat, 82 x 58 x 67'5 cm	1.402	Cèsar Cabanes i Badosa ?
<i>Verge de Montserrat</i>	1929	guix policromat, 54 x 25,5 x 22, 2 cm	14.980	Anna Malet i Font de Gaya, 1959.
<i>Sant Francesc d'Assís (El Poverel·lo)</i>	1929	guix policromat, 111,5 x 29 x 23,5 cm	1.320	Cèsar Cabanes i Badosa ?
<i>Maternitat</i>	1931	motllos en guix, 61,5 x 39 x 20 cm i 59 x 39 x 18 cm	6.648 a i b	Anna Malet i Font de Gaya, 1959.
<i>Sant Francesc</i>	1939	terracota, 43 x 17 x 9,5 cm	12.152	Anna Malet i Font de Gaya, 1959.
<i>Sant Magí</i>	1940	terracota patinada, 45'5 x 21 x 27'5 cm	14.982	Anna Malet i Font de Gaya, 1959.
<i>Desolació</i>	1940	guix pintat, 47 x 50 x 35 cm	6.535	Anna Malet i Font de Gaya, 1966.
<i>Jesús</i>	1941	guix pintat, 109 x 41 x 27 cm	6.155	Anna Malet i Font de Gaya, 1971.
<i>Sagrat Cor</i>	1944	guix policromat i fusta, 55 x 33,5 x 24 cm	12.154	Anna Malet i Font de Gaya, 1971.
<i>Sant Josep</i>	1944	Guix i cartró pedra policromats i daurats, 91 x 31 x 22 cm	12.150	Anna Malet i Font de Gaya, 1971.
<i>Al·legoria del Comerç</i>	1944	guix pintat, 98 x 38 x 10 cm	6.505	Anna Malet i Font de Gaya, 1966.
<i>Al·legoria de la Industrial</i>	1944	guix pintat, 95 x 36,5 x 12 cm	6.506	Anna Malet i Font de Gaya, 1966.
<i>Al·legoria de la primavera</i>	1944	guix pintat 147 x 56 x 21 cm	6.531	Anna Malet i Font de Gaya, 1967.
<i>Maternitat</i>	1948	terracota, 42 x 21,2 x 15,2 cm	14.981	Anna Malet i Font de Gaya, 1959.
<i>Sant Lleí</i>	1950	bronze, 155 x 53 x 23 cm	13.942	Immobiliària La Clau, 1982.
<i>Pietat</i>	sense data	fusta i guix policromat, 123 x 55 x 45 cm	13.703	Anna Malet i Font de Gaya, 1971. ³
<i>Sant Antoni de Pàdua</i>	sense data	guix, fusta policromada i pasta de vidre, 48 x 15 x 13 cm	12.153	Anna Malet i Font de Gaya, 1971.

		El Retrat		
Bust del pintor Tomàs Viver i Aymerich	1925	motllo en guix pintat, 44 x 29,5 x 20 cm	1.731	Anna Malet i Font de Gaya, 1971.
Bust del pintor Tomàs Viver i Aymerich	1925	bronze i marbre, 53 x 18,3 x 18,3 cm	1.576	Matilde Viver i Pascual i Tomàs Pau i Viver, 1967.
Bust d'Àlfons Sala i Argemí, primer comte d'Ègara ⁴	1926	motllo en guix pintat, 40,5 x 22 x 26 cm	1.735	Anna Malet i Font de Gaya, 1971.
Bust de Joan Duch i Agulló ⁵	1932	motllo en guix pintat, 52,5 x 20 x 25 cm	1.387	Anna Malet i Font de Gaya, 1971.
<i>Nena de les trenes</i>	1933	guix pintat, 27,8 x 18,5 x 20,5 cm	1.730	Anna Malet i Font de Gaya, 1966.
Medalló amb el bust en relleu d'Anna Gasset i Nonell	1933	guix pintat, 6,5 x 31,5 cm	5.206	Anna Malet i Font de Gaya, 1966.
<i>Antoñito el Camborio</i>	1936	terracota patinada, 25,5 x 21 x 33 cm	14.983	
<i>Bust de gitana</i>	1937	guix pintat, 38 x 24 x 20,5 cm	1.732	Anna Malet i Font de Gaya, 1966.
Bust femení ⁶	1942	terracota, 29 x 26 x 17 cm	13.206	Anna Malet i Font de Gaya, 1971.
Bust en relleu d'Anna Maria Ros i Gasset	1943	guix pintat i fusta, 40,8 x 32,6 x 9,7 cm	5.298	Anna Malet i Font de Gaya, 1966.
Bust de Joaquim Vancells i Vieta ⁷	1948	guix pintat, 49 x 46 x 28 cm	1.727	Anna Malet i Font de Gaya, 1971.
Bust de Luis de Góngora	1948	terracota pintada, 44 x 48 x 21,5 cm	1.737	Anna Malet i Font de Gaya, 1971. ^{viii}
Bust d'Antònia Cabanes i Badosa	1916	guix pintat, 37,4 x 17 x 23,5 cm	1.728	Anna Malet i Font de Gaya, 1966.
Relleu, bust de dona	sense data	guix pintat, 39,2 x 33 x 8 cm	5.219	Anna Malet i Font de Gaya, 1966.
Sèrie Músics				
<i>Franz Shcubert</i>	1921	guix argentat, 31 cm diàmetre x 4 de gruix	16.911	Cèsar Cabanes i Badosa
<i>Frédéric-François Chopin</i>	1921	guix bronzejat, 30,5 cm diàmetre x 4 de gruix	16.914	Cèsar Cabanes i Badosa
<i>Franz Liszt</i>	1929	guix bronzejat, 30 cm diàmetre x 4 de gruix	16.909	Cèsar Cabanes i Badosa

<i>Hector Berlioz</i>	1929	guix argentat, 30 cm diàmetre x 4 de gruix	16.910	Cèsar Cabanes i Badosa
<i>Johann Sebastian Bach</i>	1929	guix daurat, 30 cm diàmetre x 4 de gruix	16.912	Cèsar Cabanes i Badosa
<i>Wolfgang Amadeus Mozart</i>	1929	guix bronzejat, 29 cm diàmetre x 4 de gruix	16.913	Cèsar Cabanes i Badosa
<i>Richard Wagner</i>	1929	guix daurat, 28,5 cm diàmetre x 4 de gruix	5.207	Cèsar Cabanes i Badosa
Altres				
<i>Parella de cavalls</i>	sense data	terracota patinada, 30,5 x 37,5 x 12,5 cm		Magdalena Oliveras, 28 de juliol de 2009

Text: Anna Fernández Álvarez
campanadas@telefonica.net

Fotografies: Teresa Llordés

¹ Vegeu: Ana Fernández Álvarez. *Cèsar Cabanes i Badosa. Art i Pedagogia*. Terrassa Viva, núm. 15. Edicions Fundació Torre del Palau. Terrassa, 2009.

² D'aquestes laudes hi ha dos models idèntics més, catalogats amb els números 5.296 i 5.297, respectivament.

³ Aquesta obra no està firmada, sí però, apareix al lateral dret de la base una inscripció que diu: V. de F. Vila, plaza, St^a Ana, 7, Barcelona. Es refereix als tallers de pintura, escultura i daurats que Francesc Vila obrí al carrer Archs, 7, de Barcelona. Donades les característiques d'aquestes obra, podria tractar-se una propietat de la família Cabanes i no d'una imatge realitzada per ell.

⁴ Aquesta obra, traduïda en bronze, fou lliurada a l'Ajuntament de Terrassa.

⁵ Aquest bust té la seva traducció en bronze, col·lecció particular.

⁶ Molt probablement es tracta de la seva àvia, Josepa Rius.

⁷ Aquest bust té la seva traducció en bronze, col·lecció particular.

⁸ La relació entre les obres considerades com a donacions efectuades el 1971 és una hipòtesis de treball, ja que les actes corresponents no s'han trobat a l'arxiu del Museu, sí però, un ordre del dia de la Junta del Museu de l'1 de juny de 1971, on es parla d'una donació que Anna Malet deixà testada al Museu de Terrassa, però on no s'especifica el nombre ni el títol de les obres. Aquesta donació la va gestionar la seva cunyada Elisa d'Ayala i Rovira, després de la mort de la seva filla Hermínia Cabanes i d'Ayala i de la seva cunyada l'Anna Malet.

CALAIX DE SASTRE

A TERRASSA

Casa Soler i Palet (Font Vella, 28 – 08221 Terrassa - tel. 93 783 27 11 - www.terrassa.cat/cultura)

- **Entre castells.** 30 anys d'una colla a través del visor

Sala Muncunill (Plaça Didó, 3 - tel. 93 783 27 11 - www.terrassa.cat/artsvisuals)

- **Matèria viva** – fins a l'11 de juliol
- **Barris creatius** - del 15 al 20 de juliol

A l'Espaidos de la Sala Muncunill

- **La llamada: ¡Oh jóvenes! de Mariokissme** – del 16 al 30 de juliol

Centre de Documentació i Museu Tèxtil – CDMT (Salmerón, 25 - tel. 93 731 52 02 - www.cdmt.es)

- **Despulla't. Un diàleg entre el vestit i el cos** - fins a desembre de 2011
- **Sargir l'ànima: Teresa Matas al CDMT** – fins al 24 de juliol

Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (Rambla d'Ègara, 270 - tel. 93 736 89 66 - www.mnactec.cat)

- **Exposició La ràdio entra a la llar. El disseny dels autoparlants (1920 – 1930)** - fins al desembre

Centre Cultural (Rambla d'Ègara, 340 - tel. 93 780 41 22 - www.fundacioct.es/)

- **Fotògrafs de la naturalesa** - del 23 de setembre al 14 de novembre

ALTRES

- Exposició **Nova cançó. La veu d'un poble** al Museu d'Història de Catalunya - del 3 de juny al 31 d'octubre del 2010

- Exposició **Margarida Flaquer de Vall: una dona insòlita** al Museu – Arxiu Municipal de Calella Josep M. Codina i Bagué - fins al 3 d'octubre

- Exposició **Retrats de mar** al Museu Marítim de Barcelona - fins al 12 de setembre

- Exposició **Praga, París, Barcelona. Modernitat fotogràfica de 1918 a 1948** al Museu Nacional d'Art de Catalunya - fins al 12 de setembre

- Visita guiada **Caius i Faustina us conviden a la seva vil·la** a la Vil·la romana dels Munts. Informació al 977 23 62 09

- Activitat familiar **Jocs i dracs al Museu per a tota la família** al Museu Episcopal de Vic - tots els dijous del mes d'agost a les 11 h. Informació al 93 886 93 60

- Activitat infantil **Diverteix-te com els romans** al Museu Nacional Arqueològic de Tarragona – dijous 22 de juliol a les 11 h. Informació al 977 25 15 15

- Activitat familiar **El Park Güell: arquitectura i natura** - els dimarts 13 i 27 de juliol i 10 i 24 d'agost a les 18 h. Informació al 93 256 21 22

EN LÍNIA



Associació d'Amics del Camí de Sant Jaume (Sabadell)
<http://camisantjaume.vndv.com/web/novetats.html>

La recuperació dels principals brancals catalans del Camí de Sant Jaume respon a la voluntat d'integrar Catalunya en una xarxa de grans itineraris culturals europeus.

El Camí de Sant Jaume ha estat considerat “bé cultural” i reconegut com a “primer gran itinerari europeu” per l'Institut Europeu d'Itineraris Culturals. I, a més, les branques principals del camí han estat declarades “Patrimoni de la Humanitat” per part de la Unesco.

Enguany se celebra l'any Xacobeo i és una bona oportunitat de conèixer la part catalana.

En aquesta pàgina web trobareu informació turística i consells pràctics per convertir-vos en peregrins.

LA RESERVA

FITXA TÈCNICA

OBJECTE: Escultura

TÍTOL: Cilindre

AUTOR: Albert Novellon Casabon

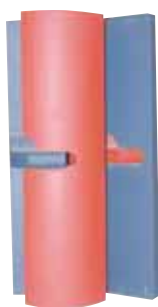
DATA: 1969

MATERIALS: fusta policromada

MIDES: 52 x 20 x 20 cm

NÚM. D'INVENTARI: MdT 25874

PROCEDÈNCIA: Donació de l'autor



Recentment el Museu de Terrassa ha ingressat als seus fons nou obres de l'artista Albert Novellon.

Aquests objectes – escultures i pintures – donats al museu pel seu autor, permeten donar una visió de l'evolució plàstica de l'artista. Una de les obres que formen part d'aquesta donació és l'escultura titulada *Cilindre*, realitzada l'any 1969.

Albert Novellon (Manresa, 1938) és llicenciat en Belles Arts per la Facultat de Barcelona i en Arts Dramàtiques per l'Institut del Teatre de Barcelona. Fou president de l'entitat Joventuts Musicals entre el 1962 i 1966, abans de la fusió amb Amics de les Arts. Com a president d'aquesta entitat va promoure el primer Cine-Fòrum de Terrassa, el *Grup de Teatre Sis x Set* –que posteriorment es transformà en *Els Globus* i més tard en el *Centre Dramàtic del Vallès*– i el Club de Jazz i la Jazz Cava. També participà activament, juntament amb en Pau Monderde i en Feliu Formosa, en la creació de l'Institut del Teatre de Terrassa. L'any 1979 ingressà com a professor de pintura i dibuix a l'Escola d'Arts i Oficis, actual Escola Municipal d'Art, en substitució de Josep Rigol i Fornaguera. L'any 1992 accedí a la direcció d'aquesta Escola, lloc que va ocupar fins a la seva jubilació.

La seva obra s'ha presentat individualment en espais expositius de Terrassa, Rubí, Manresa, Sabadell, Barcelona i Tarragona. D'aquestes exposicions en podríem destacar les següents: *Homenatge al poeta Agustí Bartra*, celebrada a Amics de les Arts entre l'octubre i el novembre de 1990; *Retrospectiva de pintura i escultura* feta l'any 1998 a les sales 1 i 2 del Centre Cultural de Caixa de Terrassa; *Vine, Venus Venècia, a l'aigua* duta a terme l'any 2001 a Amics de les Arts i, darrerament, en el mateix espai, *Núvols* d'acer celebrada l'any 2008. De forma col·lectiva la seva obra s'ha exposat a Terrassa, Rubí, Barcelona,

Madrid, Pamplona, Eivissa, Taipei, Osaka, Pamiers, Foix i Girona. El mateix Albert Novellón ha creat un espai d'art on es mostra de manera permanent una retrospectiva de la seva trajectòria artística. Aquest espai, situat en un antic forn reconvertit, es troba situat a Freixinet de Riner (Solsonès) i fou inaugurat el 10 de juliol de 1997.

Dels seus darrers treballs cal destacar l'escultura pública de grans dimensions feta amb acer corten que es troba emplaçada a la nova plaça de l'Onze de Setembre de Terrassa i que s'inaugurà l'onze de setembre de 2009, amb motiu de la Diada nacional de Catalunya, així com la realització del disseny del cartell per al 29è Festival de Jazz de Terrassa 2010.

L'obra *Cilindre* l'hem de situar dins l'art d'avantguarda del moment que cap a finals de la dècada de 1960 gaudia de bona salut després que la seva evolució s'hagués vist interrompuda per la guerra civil i la posterior postguerra. A Catalunya, cap a finals de 1945 i al llarg de 1946, es comença a veure un canvi en la situació artística del moment amb l'organització de diferents grups amb una certa coherència i l'aparició de revistes com *Algol*. Un altre element important per al canvi va ser la celebració dels Salons d'Octubre que s'iniciaren el 9 d'octubre de 1948 a les Galeries Laietanes. A Terrassa, la renovació plàstica arribarà a partir de l'any 1957 amb la primera convocatòria de la Biennal de Pintura Ciutat de Terrassa. Aquest concurs, organitzat per Amics de les Arts i patrocinat per l'Ajuntament de Terrassa i la Diputació de Barcelona junt amb d'altres entitats locals, va suposar un revulsiu en el panorama artístic local que fins aleshores havia estat marcat per la continuïtat de la tradició i el coservadurisme plàstic. En la darrera edició d'aquesta biennal, celebrada l'any 1973, l'Albert Novellon va guanyar el primer premi amb l'obra *Preludi*.

L'escultura que aquí es presenta és una obra de producció primerenca, integrada per quatre parts que configuren un cilindre. L'obra, pintada en blau i vermell, es pot muntar i desmuntar, fet que li confereix una dimensió lúdica. La utilització de figures geomètriques i colors primaris i la seva capacitat constructiva ens fan pensar en una certa influència del moviment minimalista. De fet, la producció d'aquest període de l'Albert Novellon pren com a referents a Robert Morris, Philip King, Sol Lewitt, Francesco Lo Savio, Arnaldo Pomodoro i John Cage. Si bé, la major part de la seva trajectòria artística es podria situar dins una certa abstracció geomètrica, les seves primeres obres tenen com a particularitat el seu caràcter lúdic, així com la voluntat deconstructiva de les formes i figures geomètriques.

Castell Cartoixa de Vallparadís

Carrer Salmerón, s/n
08222 Terrassa Tel. 93 785 71 44
Horaris: de dimarts a divendres, matins: de 10 a 13,30h (visites concertades) i tardes: de 16 a 19 h
dissabtes, de 10 a 13,30 h i de 16 a 19 h
diumenges, d'11 a 14 h dilluns i festius, tancat

Seu d'Egara. Esglésies de Sant Pere de Terrassa

Plaça del Rector Homs, s/n
08222 Terrassa Tel. 93 783 37 02
Horaris: de dimarts a dissabte de 10 a 13,30 h i de 16 a 19 h
Diumenges d'11 a 14 h
Dilluns i festius tancat

Casa Alegre de Sagrera

Carrer de la Font Vella, 29-31 08221 Terrassa
Tel. 93 731 66 46
Horaris: de dimarts a divendres, matins: de 10 a 13h (visites concertades) i tardes: de 16 a 20 h
dissabtes, de 10 a 13 h i de 16 a 20 h
diumenges, d'11 a 14 h dilluns i festius, tancat

Torre del Palau i Centre d'Interpretació de la Vila Medieval de Terrassa

Plaça de la Torre del Castell Palau, s/n
08221 Terrassa
Horaris: cal reserva prèvia

Claustre del convent de Sant Francesc d'Assís

Plaça del Doctor Robert, 1
08221 Terrassa
Horaris: de dilluns a divendres de 10 a 13,30 h i de 17 a 19 h

Edició: Ajuntament de Terrassa. Cultura

Coordinació: Museu de Terrassa

Fotografies: Museu de Terrassa

Disseny gràfic i impressió: Grup Digital

Dip. Leg: B-26.574/2000

Ajuntament  de Terrassa
Cultura



Museu de Terrassa

Direcció i Serveis:

c. dels Gavatxons, 9

08221 Terrassa

Tel. 93 789 27 55 / 93 739 70 72

Fax 93 736 80 68

museudeterrassa@terrassa.cat

 **terrassa**
capital